

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 26.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Živela kritika!

Vselej, kadar je vladala zdrava, krepka in če treba tudi brezobzirna kritika, je napredovalo duševno življenje naroda in vselej, kadar je bila kritika brez besede, je tudi padlo kulturno življenje. Danes smo v dobi, ko je kritika skoraj brez besede in skoraj bomo na tem, da bo tiskovni zakon vzel kritiki še zadnji ostanek njene veljave. Posledice tega pomanjkanja kritike so že tu in skoraj bodo še težje.

Če izide danes kaka knjiga, potem se najprej vpraša, kateri stranki da pripada avtor, kdo je knjigo izdal in kakšni tendenci služi knjiga. In če je izdal knjižničar, potem bo napredno čašopisje neskončno povzdigovalo visoko umetniško vrednost knjige, kakor so dosledno molčali o knjigi, če jo je napisal ali izdal klegikalec. O vrednosti knjige same pa se sploh ne govori in tudi kritike najboljših del niso drugo, ko neokusna reklama. Nimamo več kritike, temveč samo še reklamo.

To se opaža zlasti sedaj, ko je sezona za knjige in skoraj bo naše dnevno čašopisje s slabimi kritikami doseglo vrhunec. In da to stvar še slabša, mora priti tiskovni zakon in vzeti kritiki zadnjo možnost obstanka.

Vse to pa je mogoče, ker se docela napadno presoja pomen in potrebo kritike. Vsaka dobra kritika je gradnja, da pa more graditi mora najprej zrušiti napačne temelje. Če pa bo kritika krotka ko jagnje, potem se živ krst ne bo bal take kritike, ker bo taka limonada kritika brez vsakega učinka. Kritika mora zato zadeti in čim boljše zadene, tem bolj je upravičena. Pri tem sploh ne more biti žaljiva, ker se kritika loti samo javnih delavcev v ospredju in samo za njih delo v javnosti. Če je tak javen delavec od kritike zadet, potem vse ve, da ga kritika napada le zaradi njegovega javnega dela. Vse ve, da je napaden lahko osebno moč najčistejše poštenosti, da pa je njegova misel napačna. In da se napačnost tembolj spozna, ravno zaradi tega je potrebna ostra kritika. Napadeni ima še vedno priliko, da odgovarja in tudi njemu mora biti dovoljeno, da krepko odgovarja. Misli se morajo kresati, ne pa mešati ko voda in limona. Nobene nevarnosti ni pri tem, da bi kritika postala prostaška ali pa zašla na stranska pota, ker samo obstoj zdrave kritike bo vse to takoj preprečil.

Danes pa bomo kmalu — oziroma smo že na tem, da se o javnih delavcih ne bo smelo pisati kritično niti tedaj, kadar ti zagreše nepoštena dejanja. Z drugimi besedami pa se pravi to, da je danes dovoljena tudi največja nepoštenost, samo da je storjena na tako mojstrski način, da ji paragrafi nič ne morejo. Toda ljudstvo za to mojstrstvo ve in zato obupuje nad vrednostjo morale same.

Kritika je vsakemu napredujočemu narodu potrebna, ko ribi voda, ali pa bodo vsako silo naroda udušili krivi mašiki, ki kot znano, zahtevajo največje žrtve.

Kje bi bili mi Slovenci, da nismo imeli ostrih Prešernovih pušic, da nismo imeli Stritarja, Levstika, Cankarja in drugih pogumnih mož, ki niso samo resnico spoznali, temveč jo tudi pogumno povedali in poleg tega na tako silen način, da je tudi najpriprostejši človek spoznal resnico.

Kritika mora priti do veljave ali pa bomo neusmiljeno nazadovali in si s praznim samodopadanjem kopali grob. Imeli bomo celo kapo »pesnikov«, »umetnikov«, »velezasluznih mož«, a le v naši fantaziji, dočim pa bomo v resnici toliko

Tretji ponesrečeni atentat na Mussolinija.

ATENTATORJA MNOŽICA LINČALA. — MUSSOLINI BIL ZADET, A JE OSTAL NERANJEN, KER SE KROGLJA ODBILA OD EMAJLA REDA SV. MAVRICIJA.

Bologna, 2. nov. Predvčerajšnjim so se tu vršile velike fašistske svečanosti, ki se jih je udeležil tudi predsednik Mussolini. Ko je Mussolini po končanih svečanostih, ki so bile prirejene v veliki gimnaziji, odšel na ulico so ga velike množice ljudstva navdušeno pozdravljale. Med tesnimi kordoni se je Mussolini v spremstvu bolonskega mestnega načelnika Pupinija in podtajnika v ministrstvu zunanjih del Grandija peljal proti železniški postaji. Ko je prišel do vogala ulice d' Indipendenza, je neki mladenič prebil kordon policije, skočil pred Mussolinija in s samokresom nanj ustrelil. Napadalec je hotel ustreliti še enkrat, vendar pa je to preprečil neki karabinerski narednik, ki se je zakadil vanj in ga močno udaril po roki. Mussolini se je ustavil, okoli njega pa so se zbrale velike množice, ki so mu začele, ko so videli, da mu nič ni, navdušeno vzklikati. Ljudstvo je navalilo na to na atentatorja in ga linčalo, tako da je na mestu obležal mrtev. Mussolini pa je nadaljeval svojo pot.

KAJ PRIPOVEDUJE OČIVIDEC.

Dunaj, 2. nov. Neki italijanski novinar, ki je prišel iz Italije, je imel v Milanu priliko razgovarjati se z več očividci atentata na Mussolinija v Bologni. Ta je pripovedoval med drugim, da je Mussolini, ko je atentator ustrelil nanj, skočil z avtomobilskega sedeža, dvignil desno roko v zrak, z levo pa se prijel za prsi in potem pal nazaj na sedež. Prav tako je storil tudi bolonski mestni načelnik, ki se je z njim vozil. Prisotni so bili prvi trenutek prepričani, da je Mussolini zadet in ranjen. Takoj so se raznesli glasovi, da je Mussolini ubit. Neki karabinjer je zagrabil atentatorja, ki je drugi hotel ustreliti. Trije drugi karabinjerji so atentatorja obkolili in ga odvedli s seboj. Niso pa še napravili dvajset korakov, ko je navalila nanje skupina fašistov in jim iztrgala atentatorja. Pri tem spopadu je bil neki karabinjer z nožem ranjen v desno roko in pod očesom. Fašisti so nato atentatorja vrgli na tla, ga začeli prebadati z noži in obdelavati z brcami, tako da so ga popolnoma zmrevarili in mu pokazili obraz. Šele ko so karabinjerji dobili ojačenje, jim je uspelo, da rešijo atentatorjevo truplo iz rok fašistov.

Občinstvo se je v velikem strahu razbežalo na vse strani, ker so se meščani bali fašistske osvete. Trgovci so hitro zaprli prodajalne, na zapoved policije pa so jih zopet odprli. Razpoloženje je bilo precej nevarno. Vsak čas bi bilo lahko prišlo do pokolja.

MUSSOLINI ZADET.

Mussolini je bil zadet v prsi, toda krogla se je odbila ob emajlu reda sv. Mavricija, ki ga je Mussolini nosil na prsih. Ista krogla je, ko se je odbila, zadela bolonskega mestnega načelnika v roko, a ga je le malo oprasnila.

Mussoliniju so bile prirejene navdušene manifestacije. Prisostvovalo je na tisoče fašistov v bojni opremi. Vsi so klicali: »Eviva il duce! Eviva Italia!« Nekega meščana, ki je nič hudega misleč, zaklical: »Eviva il ré!«, so fašisti pretepli.

IDENTITETA ATENTATORJA UGO TOVLJENA.

Kasneje se je ugotovila tudi atentatorjeva identiteta. Bil je to petnajstletni fantič z imenom Anteo Zaniboni, sin nekega uglednega trgovca s knjigami v Bologni.

Pašić in Aca Stanojević sta se dogovorila.

Beograd, 2. nov. Razgovori med Pašićem in Aco Stanojevićem so bili v soboto zvečer končani. Aca Stanojević je pa še vseeno ostal dva dni dalje v Beogradu, ker se je hotel udeležiti pokopa posmrtnih ostankov vojvode Putnika in drugih odličnih srbskih mož, ki so umrli v inozemstvu. Ker pa se je ta stvar zavlekla in o prihodu posmrtnih ostankov ni še nobenih določenih vesti, se je Aca Stanojević sinoči vrnil v Knjaževac.

Pašić naj bi sedaj izvedel tisti program, ki je bil določen po vseh konferencah z raznimi njegovimi pristaši in posebnostjo z Aco Stanojevićem. Vsi krogi pričakujejo dogodkov večje važnosti. Kakor se doznava iz Pašićevih krogov, bo Pašić pokazal prvo svojo akcijo pri vprašanju rekonstrukcije kabineta, ki naj bi se izvršila prav kmalu. Pašić zahteva, da se tri ministrstva zasedejo z njegovimi ljudmi. Posebno v notranjem ministrstvu bi na mesto B. Maksimovića morala priti osebnost, ki je bolj Pašićevega mišljenja. S tako rekonstrukcijo bi se Pašić zadovoljil in ne bi zahteval nobenih drugih sprememb.

Kolikor se obveščeni krogi o vsem tem poučeni, trde da bi tak kabinet v svojem radikalnem delu izgledal kot Pašićev

na slabšem, ker narod ne bo mogel ločiti pšenice od plevla.

Kdor se boji debate, ta se boji tudi kritike, ampak zaradi nezmožnih in bojazljivih ljudi ne smemo tvegati vse naše kulture in zato: Živela kritika! Doli z reklamno kritiko!

kabinet, in bi bil samo prehod k izpolnitvi Pašićevih definitivnih ciljev, t. j. da postane radikalni del kabineta popolnoma njegov.

Vse konference, ki so se te dni vršile v Uzunovićevem kabinetu, so se bavile s tem vprašanjem.

V nekaterih listih so se pojavile vesti, da je Pašić zahteval od Uzunovića, naj poda ostavko. Uzunović je te vesti v izjavi, ki jo je dal pri odhodu iz predsedstva vlade novinarjem, označil kot neresnične. Ta Uzunovićev demanti se smatra kot neke vrste približanje k Pašićevim idejam. Popolnoma naj bi se s tem izognili eventualnemu spopadu v radikalnem klubu v slučaju, da se ne sprejme Pašićevo mnenje.

Dobro obveščeni politični krogi mislijo, da ni popolnoma gotovo, da bi hoteli centurmski radikali doprinesiti žrtve Pašićevi okolici in v vsem ustreči Pašićevim željam.

Na konferencah, ki jih je imel Pašić te dni z Aco Stanojevićem, je bilo govorjeno tudi podrobno o samem kongresu radikalne stranke, ki naj bi se v kratkem vršil. Zdi se, da je bil določen približno tudi že datum za kongres.

V Pašićevih krogih se drže v tajnosti vsi Pašićevi nadaljnji nameni bodisi glede stališča, ki ga bo Pašić zavzel v parlamentu, bodisi v stranki napram kongresu. Situacija se smatra s te strani za dosti resno. Vendar pa v radikalnem centru mislijo, da se bo mogoče izogniti vsem nesporazumljenjem, ki bi utegnili prinesiti kake komplikacije.

Rekonstrukcija vlade odložena.

REKONSTRUKCIJA VLADE SELE PO SPREJETJU ZAKONA O CENTRALNI UPRAVI.

Beograd, 2. nov. Kakor smo izvedeli iz vrst aktivnih ministrov, Uzunović ne misli na to, da bi že zdaj pri prvem delovanju narodne skupščine izvedel rekonstrukcijo vlade. Uzunović deluje na to, da narodna skupščina prej sprejme zakon o centralni upravi in da se šele po sprejetju tega zakona loti temeljite rekonstrukcije kabineta. Nastopila naj bi potem vlada, ki bi lahko trajno funkcionirala. Če bi se vlada že zdaj rekonstruirala, potem bi si mnogi ministri, ki bi zavzeli resore, kateri bi se z zakonom o centralni upravi odpravili, prizadevali, da čimbolj zavlečejo sprejetje tega zakona. (Pozna g. Uzunović naše politike. Op. ured.)

Uzunović stoji radi tega na stališču, da se naj najprej sprejme zakon o centralni upravi, potem pa naj se o priliki redukcije resorov izvrši tudi rekonstrukcija kabineta. Zakon o centralni upravi bi bil pa vladi tudi v pomoč za uravnoteženje proračuna.

KRALJ V TOPOLI.

Beograd, 2. nov. Po polslužbenih obvestilih je kralj včeraj ob 9.30 odšel iz Skoplja v Topolo.

BALUGDŽIĆ PRI MARŠALU DVOR.

Beograd, 2. nov. Naš poslanik v Rimu g. Balugdžić je bil včeraj v dvornem maršalatu, kjer se je dolgo pogovarjal z dvornim ministrom Jankovićem. Balugdžić je izjavil novinarjem, da je prišel v Beograd po privatnih opravkih. Hkrati se je hotel s svojimi sošolci udeležiti proslave 40-letnice mature.

INTERPELACIJA ZARADI CENA BEGA.

Beograd, 2. nov. Predsednik skupščine Marko Trifković je bil včeraj pri Uzunoviću in pri dr. Ninčeviću. Ta dva poseta sta v zvezi z interpelacijo dr. Budisavljevića in tovarišev glede novonimovane albanskega poslanika Cena bega. Trifković je izjavil novinarjem, da je to vprašanje prepuščeno odločitvi Uzunovića in dr. Ninčevića. Onadva naj se sporazumeta, ali naj in kako naj predsedstvo skupščine odgovori na to interpelacijo. — Dr. Ninčević naj bi vplival na Svetozarja Pribičevića, da to interpelacijo umakne.

INTERPELACIJA DR. HODŽARJA IN TOVARIŠEV ZARADI NAŠIČKE DRUŽBE.

Beograd, 2. nov. Po pismu Radeta Pašića, ki je bilo prečitano v anketnem odboru, so poslanci Hodžar in tovariši vložili novo interpelacijo zaradi zlorab pri izkoriščanju gozdov v Slavoniji v času, ko je bil dr. Žerjav minister. Našička družba za lesno industrijo je sklenila z ministrstvom za šume in rudnike pogodbo za eksploatacijo gozdov. Slo je za skupno množino hrastovega lesa 229 tisoč kubičnih metrov po 46.55 Din in za 19 tisoč kubičnih metrov hrastovih drv po 3.14 Din.

GOSPA MILINOVA BO DANES ZASLIŠANA.

Beograd, 2. nov. Predsedniku anketnega odbora je bilo naznanjeno, da se nahaja gospa Milinova v Beogradu. Gospa Milinova bo danes dopoldne poklicana pred anketni odbor in tam zaslišana.

Panevropa.

Nauk o nacionalni delitvi dela je učil že stari Smith in prav je imel. Ta nauk postaja sedaj zopet aktualen, odnosno ga bodo morali prikrojiti v prakso moderni nacionalni gospodarji Evrope, ako bodo hoteli ustvariti panevropsko zvezo. Laissez faire et laissez passer, bo morala biti zopet deviza modernih gospodarskih politikov. Kajti večne krize evropskih držav ne bodo jenjale s formuliranjem raznih odredb, šikan in ovir, kajti vsaka odredba ima svoje oporne točke na stebrih momente gospodarske situacije; ko pa en steber pade, je treba poiskati drugega, kar zopet povzroči novo razburjenje, krizo, polom. Naša doba je zelo bogata na takih dokazih in mi vsi smo absolvirali zelo dobro, praktično gospodarsko šolo, da moremo to potrditi. Ako se sedaj lira dviguje, ni rečeno, da je to dobro, kot to sedaj mislijo vodilni italijanski politiki, kajti mi vsi vemo, da to ni naraven gospodarski pojav, ampak da je temu kriva samo z vsemi mogočimi sredstvi svobodno trgovino ovirajoča finančna politika države. To seveda ne more obveljati, kajti interes gospodarskega

Ta široka zasnovanost državnega življenja ne pride seveda brez noč, tu je treba vzgoje desetletij, udarcev, razburkanj, da razmere same dovedejo narode do tega. Je pa seveda vprašanje, ako bo Evropa še zmožna, da sestavi to veliko silo, zato pa je del te naloge tudi na nas.

Pomlad nam prinese važne in usodopolne dogodke. **Bolgarija ostane slepo orožje v italijanskih in angleških rokah.** Njena vlada je pripravljena, da jo pože-

Naši ameriški izseljenci za poplavlence.

Dva meseca sta že prešla od prvih vesti o strašnih poplavalh v Jugoslaviji, toda tu niso predstavniki Jugoslavije niti mignili s prstom. Nismo niti slišali, niti čitali, da je generalni konzul pozval naselbino na razgovor, kaj bi se moglo tu napraviti za oškodovance in kako bi se mogla organizirati akcija za zbiranje prispevkov širom Argentine. Človek je naravnost osupnen nad postopanjem generalnega konzula. Ki izvrševanju dolžnosti ga ne vzbudi niti državljanska zavest, niti vest, ne patriotizem in ne čustvo dolžnosti, da poskusi vsaj nekaj napraviti za narod, ki predrago plačuje njegovo indolenco.

Potrebno je paralizirati vmešavanje Vojne lige ali Makedonskega komiteta v državne zadeve in v probleme notranje uprave. Obe organizaciji je treba uničiti.

Debro bi bilo, če bi tudi kak poslanec opozaril vlado, kako delovnega zastopnika ima v Argentini.

Bolgarska opravlja najemniško službo drugih.

Drugič brezpogojna orientacija Ljapčeve vlade do Anglije in Italije.

Ugotovljeno bazo teh dveh sta sprejela tudi bivša ministra Kosta Tomov in Marko Turlakov, ki sta bila že leta 1923 za

BELEZKE.

SDS in učiteljstvo. Zadnji »Učiteljski Tovariš« piše, da se je pojavilo stremljenje med učitelji — pristajati SDS za istop iz Udruženja jugoslov. učiteljstva. Torej so tem učiteljem interesi stranke več nego stanovski interesi. Sedaj pa pogledjmo na drugi strani, kako podpira SDS učiteljstvo. V isti rubriki piše »Učiteljski Tovariš«, da je Vodnikova družba izdala štiri knjige. Med poverjeniki te družbe je ogromno število učiteljstva, vendar ni dala SDS niti ene od teh knjig tiskati v Učiteljski tiskarni, pa čeprav je ta popolnoma v rokah učiteljev, — samih pristavev SDS. »Učiteljski Tovariš« piše: »Stanovska zavest učiteljstva je že prišla tako daleč, da bo učiteljstvo podpiralo onega, ki daje tudi podporo učiteljstvu.«

Nizke cene

JOSIP IVANČIČ, Ljubljana
Miklošičeva cesta 4.

Poravnajte naročnino!

Popotni Ahasver.

Trst. Nemški »reparacijski« vagoni. Udobna vožnja. Na obeh »sovravnih« carinskih postajah takšno in obzirno vedenje uradnikov. Seveda je še zgodno jutro. Pred kolodvorom v Trstu ni več tistega »irendentističnega« spomenika izza avstrijskih časov, v čigar neposredni okolici so svojčas avstrijski »gehajmarji« lovili irendentistične kaline ter jih prevažali v via Tigor. — V kavarni dobiš izborno kavo in še boljše »slage. — »Narodni dom, odnosno hotel »Balkan«, ki ga je zažgal onorevole Glunta, je zopet na nogah, — danes italijanska Trutzbürg. Fugaces labuntur anni! — Trst je danes emporij za one na- šince, ki se hočejo »ekvipirati«. Niti jim ne zamerim. —

Mimo Barkovelj, Grljana v Tržič in naprej

Dnevne vesti.

ROJAKI!

V petek, dne 12. novembra 1926 je šesta obletnica žalostnega Rapalskega dne. Tega dne je bila sklenjena pogodba, ki je odtrgala od nas okrog 600.000 naših bratov v Primorju.

Naša dolžnost je, da se v teh dneh spominjamo bratov in sester pod vladno Italije, ki žive tam v težkem in brezpravnem stanju, in da dvignemo svoj glas proti nekulturnim krivicam, ki jih trpijo ljudje našega rodu pod vladno in pritiskom brezobzirnega in nekulturnega fašizma.

Pod vladno italijanskega fašizma je izgubil naš narod vse svoje pravice. Naš jezik je izgnan iz šol, naš tisk se omejuje in uničuje z vsemi sredstvi, naši ljudje se preganjajo; skratka italijanska vlada izdaja uradne odloke, s katerimi hoče na mah zatreti vsako sled naše kulture in našega jezika, vse kar si je naš človek tekom stoletij ustvaril z lastno močjo in pridnostjo.

Vsled teh vnebovpljivih krivic moramo prav vsi narod v odločno izjaviti, da svojih zaslužjenih bratov ne moremo in ne smemo pozabiti in da nobena državna meja nima moč, in pravice, da bi izbrisala kulturno, narodno, jezikovno in krvno sorodstvo.

Mi vsi smatramo, da krivice, ki jih oficijska in neoficijska Italija dela pripadnikom našega naroda v Primorju, niso le krivice, prizadete primorskim Hrvatim in Slovencem, ampak celokupnemu našemu narodu.

Vsled tega na noben način in nikdar ne moremo priznati prijateljskega sporazuma med državama toliko časa, dokler ne bode Italija postopala napram našim bratom tako, kakor je to dolžnost prosvitljene in kulturne države.

Zato naš narod mirno in dostojanstveno zahteva človeških pravic tudi za svoje neosvojenosti brate, ter hoče iste s svojim neumornim in smotrenim delom tudi doseči.

Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice v Ljubljani prosi vsa kulturna in narodna društva širom domovine, da se s predavanji spominjajo ob priliki rapalskega dne naših zaslužjenih bratov in sester. Kot spominski dan je določena nedelja 14. novembra 1926. Ta dan naj bodo po vsej Sloveniji, tudi v njenih najoddaljenejših gorskih krajih, spominski govori o zaslužjenih bratih in sestrah. Jugoslovenska Matica prosi, da se ta dan priredi v celi Sloveniji narodna zbirka pod naslovom »dinarski dan«. Vsakdo, ki čuti narodno, naj daruje ta dan vsaj 1 dinar za narodno-obrambne namene. Podrobna navodila sledijo.

Rojaki! To vam sporoča ob šesti obletnici rapalskega dne Jugoslovenska Matica s prošnjo, da z besedo in dejanjem podprete njeno delo.

Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice
v Ljubljani.

VSEH MRTVIH DAN.

Enkrat na leto se živi oddolžijo mrtvim. Ljudje posetijo zadnje domove svojih ranjkih, okrasijo njih grobove s cvetjem, prižgejo lučice in si utrgajo nekaj toplih misli v spominu na vse one, ki so nekaj bili in jih sedaj ni več. Življenje, njega vsakdanje borbe, skrbi, vsa nervoznost delavnega dne je pozabljena. Dan prvega novembra je posvečen mrtvim.

Ljubljanski prebivalci ni včeraj dež prav nič zadržal. Gibanje množice proti pokopališču sv. Križa je bilo sicer le malo manjše, kakor druga leta, vendar ni bilo to radi blata ali dežja, nego radi tega, ker je del prebivalstva obiskal pokopališče že v nedeljo, 30. oktobra.

Avtobusi so bili oblegani od občinstva. Kočijaži in avtotaksi so švigali drug za drugim. Nekemu avtobusu se je pripetila celo nesreča, da so se mu kolesa zarila v mehko zemljo, tako, da so ga mogli le s težavo spraviti naprej.

Na pokopališču je bilo na desettisoče obiskovalcev. Skoro na vsakem grobu cvetje, lučice, pri vsakem grobu je kdo žaloval za ranjnim. Zveza pevskih društev je zapela pri kapelici sredi pokopališča žalostinko. Dravska godba pa je intonirala žalne komade.

Pri vojaških grobovih se je množica strnila okrog spomenika judenburškim žrtvam. V čast vsem pokojnim borecem je vojaška četa oddala salvo v zrak. Navzoč je bil tudi častniški zbor pod vodstvom komandanta generala Kalafatovića, skoro korporativno članstvo Zveze slovenskih vojakov in zastopniki oblasti in korporacij.

Vojaški kurat g. Bonača je imel zanosit, krassen govor, posvečen spominu pokojnih vojakov. H koncu govora se je zahvalil vojaštvu za počaščenje padlih junakov in za prosvetnemu šetu dr. Lončarju za odredbo, da je šolska mladina s cvetjem okrasila vojaške grobove. Govor gg. Bonača je globoko vplival na navzoče.

Tudi ostali grobovi so bili prav okusno okrašeni. Grob dr. Kreka je bil okrašen z lepimi vencami in sliko pokojnega. Enako tudi grob novinarja Moskerca. Grobovi Ivana Cankarja, Ketteja in Murna sicer niso imeli razen nekaj lučic, nikakega drugega okraska. Bili pa so zelo obiskani, zlasti od mladine.

Tudi grobišče sv. Krištofa je nudilo enako otožno in svečano sliko.

Vse popoldne, do pozhnega večera so romale množice na obe pokopališči.

Tam ob zidovih pa so se skrivali pozabljeni in pobojeni grobovi, preko katerih so si krčile pot stopinje obiskovalcev. Na enem takem grobu sem videl prižgano drobno svečico. Kdo jo je prižgal? Morda kak sorodnik, ki si je utrgal zadnji denar, da se je tudi on oddolžil spominu mrtvih. Ali pa kdo, ki ima svojce pokopane bogveje v tujini, ki je mesto njim prižgal svečico tukaj, toda tuju. Nihče ne pozna potov človeških čustev.

G. N. Petrinović o zgradbi jadranske železnice.

Naš rojak, južnoameriški milijonar g. Petrinović je izjavil, v pogovoru s poročevalcem zagrebških »Novosti« sledeče: Kapital za zgradbo železnice je zagotovljen. Gre za konzorcij, kateremu pripadajo premožni jugoslovenski emigranti v južni Ameriki, razven njih pa razni ameriški in angleški kapitalisti. Za progno Sarajevo—Split je zagotovljen kapital 4—5 milijard dinarjev. V listih se je razvila glede detajlov te trase polemika. Mi želimo da bi bila zveza čimnajbolj mogoče direktna, vendar pa nikakor ne meravamo iz tega napravljati nobenega vprašanja. Pripravljeni smo pričeti z vlado tozadavne pregovore, da se ugotovi na kak način bi bila progna čim najbolj rentabilna. Pa ne samo to. Razven te proge bi bili pripravljeni zgraditi sporazumno z vlado tudi druge proge.

Za državno garancijo ne gre, kajti sigurni smo, da bo progna rentabilna. Tudi v Argentini so se gradile železnice proti državni garanciji, toda s privatnim kapitalom, ne da bi se bila državna garancija kdaj izkoristila, ker za to ni bilo potrebe. Ponudniki bomo železnice zgradili in upravljali. Vladna garancija pa je kljub temu potrebna, ker mora biti tako velik uložni kapital zasiguran. Peljal se bom v tej zadevi v Beograd. Tam ostane dva do tri dni ter obiščem ministra, da čujem njegovo mnenje. Sicer pa ima baron Rajačić kot naš zastopnik vsa navodila in pooblastila za ureditev te zadeve. Čakamo samo na odgovor vlade, ki ga doslej še nismo prejeli.

— Anketa o stanovanjskem vprašanju. Načelstvo zveze gradbenih združenj v Ljubljani je na svoji seji dne 29. t. m. definitivno sklenilo, da z ozirom na protivna mnenja, ki se pojavljajo v javnosti, skliče anketo o pereči rešitvi stanovanjske bede na soboto dne 6. novembra ob 16. (4. uri popoldne) v sejni dvorani na mestnem magistratu. Povabljeni so vsi merodajni kakor tudi prizadeti faktorji, da se je vdeležijo in pojasnijo svoje stališče da se zadobi jasno sliko o možnosti realnega načina rešitve stanovanjskega vprašanja (zidanje hiš itd.). Kdor se razum teži udeležiti ankete, naj javi po dopisnici svoj naslov, da se mu po razpoložljivosti prostora dopolnje vabilo, ki bo upravičevalo do vstopa.

— Kmetijski tečaj na deželi. Kmetijska družba bo prirejala tečaj letošnje zime 2—3 dnevne tečaje pri svojih podružnicah, ki morajo družbi nasproti zagotoviti sledeče pogoje: 1. Zadostno število kmetijskih mladeničev in samostojnih kmetovalcev, ki mora znašati najmanj 20 oseb in ki se morajo zavezati, da bodo tečaj redno obiskovali; 2. pripraven učni prostor; 3. potrebna prosta prenočišča za dve učni sobi in 4. prost dovoz in odvoz predavateljev na bližnjo železniško postajo. — Podružnice, ki želijo pod temi pogoji prirediti kmetijske tečaje, naj to čimprej naznanijo Kmetijski družbi v Ljubljani.

Moško in damsko KONFEKCIJO

dobite najfinejše in najcenejše pri
Gričar & Mejač
Selenburgova ulica šte. 3

— Nova tarifa za interurbane telefonske razgovore. Ministrstvo pošte in telegrafa je izdelalo nov predlog za interurbane telefonske razgovore. Za interurbane razgovore na razdalje 6 km po načrtu ne bi bilo plačati nikakih specialnih pristojbin. Za razgovore v prvi coni namreč do 25 km, bi bilo plačati po 5 Din za edinično; za drugo cono, od 25 do 50 km, po 10 Din; za tretjo cono od 50—100 km po 15 Din; za četrto cono od 100 do 200 km, po 20 Din; za peto cono, od 200 do 400 km po 25 Din; nad 400 km pa po 30 Din. Izdelan je tudi nov pravilnik za takse za telefonske instalacije po vsej državi.

— Most čez Soro. Kakor izveemo, je kredit za popravne povodenjskih poškodb na državnih cestah in mostovih odprt in je gradbena direkcija oddala dela za napravo provizoričnega mostu čez Soro v Medvodah. Z deli se prične takoj prihodnji teden, ko bo vodno stanje Sore to dopustilo. Zasilni most bo izvršen v širini 8,20 m na obtežbo s šestkoničnimi vozovi in bo služil javnemu prometu, dokler ne bo postavljen novi definitivni most po projektu, ki ga gradbena direkcija že izdeluje.

— Mednarodna razstava domačih živali. Od dne 17. do 21. t. m. se vrši v Bratislavi velika mednarodna razstava domačih živali. Razstave se udeležijo tudi večje število razstavljalcev iz naše države. Udeležencem je dovolilo prometno ministrstvo polovično vožnjo na vseh državnih železnicah.

— Zakon o univerzah. V ministrstvu prosvete je izdelan zakon, s katerim se izenači zakonodaja o univerzah v vsej državi. Zakonski načrt bo v kratkem predložen Narodni skupščini.

— Jugoslovensko-italijanski tovarni promet. Te dni se vrši v Trstu konferenca delegatov našega in italijanskega prometnega ministrstva, ki bo definitivno sklepala o izenačenju železniške tarife med našo državo in Italijo.

— Zakon o drogerijah. V ministrstvu za narodno zdravje se prične v kratkem izdelava

Radio potreščine

v največji izbiri ima stalno v zalogi

FRANC BAR, Ljubljana Cankarjevo nabrežje šte. 5.
Telefon šte. 407.

vati zakon o drogerijah. Udruženje drogistov kraljevine SHS je podvzelo vse mere, da bi bili s tem zakonom čimbolj zaščiteni njihovi interesi.

— Eksport starega tobaka. Uprava državnega monopola proda te dni 9.400.000 kg tobaka v inozemstvo.

— Kongres producentov sladkorne pese se vrši dne 7. novembra v Splitu. Kongresa se udeležijo razven delegatov industrijskih korporacij posebna delegacija ministrstva trgovine in industrije.

— Zakon o kontroli poljedelskih proizvodov. V ministrstvu trgovine in industrije je izdelan zakonski načrt o kontroli poljedelskih proizvodov in njih predelave. Predno bo zakon definitivno stiliziran ga bo pretrpela posebna anketa zainteresiranih krogov.

— Mednarodna hidrografska konferenca. V soboto je bila odprta v Monte Carlu mednarodna hidrografska konferenca. Konferenca se udeležujejo delegati 23 držav.

— Poučna ekskurzija naših industrijcev. Tekom meseca decembra priredi večja skupina naših industrijcev izlet na Češkoslovaško in na Poljsko da prouči razmere v tankakajšnjih tovarnah in drugih industrijskih ustanovah.

— Nove zobotehnične klinike. V ministrstvu za narodno zdravje se izdeluje pravilnik o otvoritvi zobotehniških klinik. V zadnjem času se je javilo večje število kandidatov, ki žele otvoriti nove zobotehnične klinike.

— Naša broderska agencija v Romuniji. Direkcija rečne plovbe je dobila od romunske vlade dovoljenje za otvoritev agencije v Brajlu. Nova broderska agencija se otvori še tekom te jeseni.

— Izpiti železniških uradnikov. Prometno ministrstvo je odredilo, da imajo položiti v najkrajšem roku vsi železniški uradniki izpite iz signaliziranja in brzojavljanja, v kolikor jih do sedaj še niso napravili.

— Izprememba železniškega vozniskega reda. Pričenši s 1. novembrom t. l. izostane na progi Čakovce—Dolnja Lendava mešani vlak št. 7236, ki odhaja iz Čakovca ob 12. uri 37 minut in prihaja v Doljno Lendavo ob 13. uri 35 minut; namesto tega pa vozi od 1. XI. 1926 dnevno redno mešani vlak št. 7240, ki odhaja iz Čakovca točno ob 12. uri in prihaja v Doljno Lendavo ob 13. uri 7 minut.

— Na tehnični fakulteti ljubljane univerze je razpisano mesto asistenta pri stolici za rudarsko merjenje. Prošnje je vložiti do 28. novembra t. l. na rektorja ljubljanske univerze.

— Iz poštne službe. Premeščen je poštni uradnik Josip Dernovšek iz Mute v Maribor.

— Iz šolske službe. Imenovani so: Janko Korže za stalnega strokovnega učitelja in začasnega upravnika meščanske šole pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah; Karel Hribernik za šolskega upravitelja v Vratah; Josip Šerbec za šolskega upravitelja na Muti; Ema Zamejce pa za stalno učiteljico ženske osnovne šole v Hrastniku. Rudolf Pleskovič je dodeljen na službovanje meščanski šoli v Trbovljah.

— Iz zdravniške službe. Z odlokom ministra za narodno zdravje so pri splošni bolnici v Ljubljani imenovani: dr. Janko Kalan in dr. Fran Delak za zdravniška-pripravnik ter dr. Marija Makar za zdravniško-pripravnico. — Dr. Gaberšek advokat v Gorici je prestopal težko bolezen. Bil je operiran na želodcu. Operacija ki jo je izvršil dr. Finster, je izpadla ugodno.

— Kritično stanje romunskega kralja. Po poslednjih vesteh iz Pariza se je zdravstveno stanje kralja Ferdinanda znatno poslabšalo in more vsak čas priti katastrofa. Kralj Ferdinand je pred nekoliko dnevi sprejel v avdijenci angleškega poslanika. Po tem sprejemu pa se je njegova bolezen povečala in se od tedaj ni mogel več dvigniti iz postelje.

Obleke lastnega izdelka

Vam tudi najceneje
JOS. ROJINA, Ljubljana
Aleksandrova c. 3.

— Zblazneli profesor in šofer. Josip Folqui, profesor v Cagliari na Sardiniji, je najel te dni auto ter naročil šoferja, da ga pelje do nekega mesta v bližini okolici. Med tem, ko je drvel auto z veliko hitrostjo po gladki, lepi cesti, je profesor v hipni blaznosti napel šoferja ter ga začel daviti. Od strahu presenečen šofer je vstal s svojega mesta, da bi se ubranil pred napadalcem ter pri tem izpuštil iz rok volan. Pri tem je zadell avto v nek zid ter se prevrnil. Pod avtom so našli profesorja z razbito lobanjo, mrtvega, dočim je bil šofer samo lahko ranjen.

— Železniška nesreča. Iz Sarajeva poročajo: Na progi Bjelina—Ugljenik, na postaji Modra se je iztril te dni vlak. Kurjač je bil ubit, trije železniški uslužbeni pa težko poškodovani. Uvedena je preiskava.

— Potres v Hercegovini. Kot poročajo iz Mostara, je bil te dni v nekaterih krajih Hercegovine potres, ki je povzročil precej škodov. V selu Bivolju se je porušila hiša. Pod ruševinami je obležal posestnik Nikola Purić, ki so ga našli naslednji dan mrtvega.

— Velik požar v Mrkonjić-gradu. V muslimanskem kraju Mrkonjić-gradu je izbruhnil v soboto velik požar. Pogorelo je vsega skupaj 18 hiš, zgrajenih iz lesa.

— Mrtev na konju. Seljak Mijo Dijak je jahal te dni s svojim 50-letnim bratom Ivo iz sela Džilinovca v Travnik. Med potjo je svojega brata parkrat ogovoril, ne da bi bil dobil odgovor. Ko ga je končno pozval, naj se mu umakne, je ugovoril, da je bil Ivo mrtel. Koliko časa je sedel Ivo mrtel na konju, Mijo ne ve.

— Policija pred sodiščem. V soboto se je pričela pred novosadskim deželnim sodiščem kazenska obravnava zoper 8 policajev. Obtoženi so, da so pretepli 40 prebivalcev do krvi.

— Kraval radi instalacije župnika. V petek je imel biti v Stenjevci pri Zagrebu instaliran nov župnik, kaplan iz Vrapča. Stenjevčani pa so hoteli, da bi bil imenovan za župnika njihov dosedanji kaplan, ki vrši tam že 8 let svojo službo ter uživa velike simpatije med narodom. Ob priliki instalacije novega župnika se je zbrala velika množica vernikov, ki je hrupno protestirala. Neki seljak je vzel cerkvene ključke ter zaklenil cerkev. Cuti je bilo razne grožnje. Posebno glasne so bile ženske. Kako se bo stvar rešila, se še ne ve.

— Arotacija policijskega komisarja v Varšavi. V Varšavi je bil te dni aretiran bivši nemški policijski komisar Bachrach. Mož je osumljen, da je špijunal za Nemčijo. Baje se je zglasil 1924 pri državnem pravniku Sonje nebergeru ter mu javil, da so zakopane na nekem griču v bližini Vilne razne dragocenosti. Ta grič so prekopali, ne da bi bili našli dragocenosti, o katerih je govoril Bachrach. Sedaj se trdi, da je dal Bachrach grič prekopati ter dal pri tem fotografirati varšavske utrdbe.

— Reparski napadi pri Berlinu. Trije roparji so izvršili v soboto zvečer tekom dveh ur pri Berlinu dva roparska napada. Ob 6. so napadli nekega mehanika ter ga prevrnili s kolesa, nakar je sedel eden od lopovov na kolo ter se odpeljal, dočim so drugi pobegnili. Druga žrtev je bil neki kočijaž, katerega so vrgli roparji na tla, ga davili ter mu grozili z revolverji. Ko je prišla mimo njega njegova nevesta, so možakarja pobegnili. Policija jih je zasledovala ter dva od njih prišla. Lopova sta izprva tajila, končno sta pa priznala. Tretjega roparja policija še ni sledila. Dan pozneje je podvzela berlinska policija v zoologiškem vrtu veliko racijo. Ob tej priliki je bilo aretiranih 49 oseb. V hotelu »Arlone« na cesti Unter den Linden je bila izvršena drzna tatvina. Neki fasadni plezalec je zlezal ponoči v sobo nekega Amerikanca v prvem nadstropju ter odnesel spečemu Amerikancu kreditno pismo, glaseče se na 600 mark, več sto dolarjev, 800 francoskih in 500 belgijskih frankov. Lopov je udrl razven tega v neko sobo drugega nadstropja, v kateri je spala žena nekega Amerikanca s svojimi otroci. Tam je vzel iz nočne omarice listnico, v kateri se je nahajala večja vsota denarja. Policija je iskala lopova doslej zamen.

— Klondyke na severnem švedskem. Mestce Skelleftea na severnem švedskem je postalo čez noč evropski Klondyke. V bližini mesta so razkrili izredno bogata ležišča zlata in bakra. Prebivalstva se je polastila pravcata vročica. Vse sanja o zlatu in bogastvu. Vsak posestnik išče na svojem vrtu zlato rudo.

— Hijena na turinskih ulicah. Ko so čisti v četrtek zjutraj sluge cirkusa Minoni v Turinu kletke zveri, je pobegnila iz svoje kletke hijena »Mirko«. Cirkuski ravnatelj, njegov sin, krotilec in drugi so se takoj razpršili po ulicah, da jo ulove. Toda »Mirko« je obletel že več turinskih ulic ter osupnil in presenetil marsikaterega pasanta. Predno je prišla hijena do parka »Pietro Micca«, so bile vse ulice v divji paniki izpraznjene. »Mirko« je predirkal med drugim Corso Galileo Ferraris ter ulico Vittorio Emanuele in očistil te ulice najdržnejših italijanskih junakov. Končno so pa hijeno avtomobili prestrašili, tako da je skočila preko neke ograje na železniške tračnice. V skoku si je žival zlomila levo nogo in obležala. Tu so jo slednjič našli njeni krotilec, ki so jo odvedli ob množični udeležbi turinske publike, ki je o tem obveščena, zopet prihitela na ulice, domov v njeno kletko.

Ljubljana.

— J. A. D. »Triglave« v Ljubljani sklicuje dne 5. novembra svoj 13. redni občni zbor. Dnevni red razviden na društvenih deskah. Kraj se naznani pozneje. — Odbor.

— Požar v Cerkveni ulici. V soboto dopoldne okrog pol 11. je nastal v Cerkveni ulici v Trnovem, v hiši št. 1, dast uradnika Mostne hranilnice g. Franca Trtnika, velik požar. Požar se je širil z neverjetno naglico in že so bila ogrožena sosednja poslopja. So in že so bila ogrožena sosednja poslopja. Sedje, ki so ogenj opazili, so takoj prikočili na pomoč ter jeli gasiti. Medtem so skoro prispeli tudi gasilci, ki so po težkem naporu požar pogasili. Zgorelo je celo lesenno podstrešje ter skoraj vsa mrva in detelja. Škoda, ki pa je pokrita z zavarovalnino, centij na 150.000 Din.

Prosveta.

Balokovičev koncert. Prvi koncert v sezoni lahko rečem, ki je vzbudil pozornost ljubljancev, da so v mnogobrojnem številu prijatelji poslušali hrvaškega virtuozna na violini. Zlatko Balokoviča Ljubljana sicer že od prej dobro pozna in ga je vsledar ljudje sprejela, vendar mislim, da mu je brezumno spredane dvorane precej pomagal, najmanj drugi del, ki nas je večkrat prestavil v milje plesnih dvoran. Ves je bil preračunjen na vnanji efekt, ki ga pač lahko doseže virtuoz Balokovičeve tehniške dovršenosti. Tehniko ima res sijajno, za njo pa daleč zaostaja poglobitev v skladbe, njih občutje in doživljanje. Vrh tega so bile skladbe vzete iz raznih časov in raznih stilov, prednasanje pa je očitno dosledno le virtuozno igranje. Razume se, da je igralčeva tehnika našla med poslušalci verne občudovalce, ki so zlasti zadnje lahke točke vzporeda sprejeli z entuzijazmom in so zato prisilili do dodatkov. Za Ljubljano pa sladbe Tartinija, Paganinija in Fiorilla niso bile senzacionalna novost. Namesto Manajlovičeve Igra udovica v vzpored vrinjen komad Stolcerja-Slavenškoga je prijetno presenetil. Virtuoz — ki je bil deležen po vseh točkah živahnega in pristranskega priznavanja in je prejel šopek — je na klavirju z občudovanja vredno spretnostjo spremljala Miss Miriam Allen iz New Yorka. — Gospod Balokovič spada med tehnično najuspešnejše violinske virtuozne svetovnega slovesa.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

2. novembra, torek: Macbeth. — Red D.
3. novembra, sredo: Skopuh. — Red C.
4. novembra, četrtek: Zaprt.
5. novembra, petek: Drugi breg. — Red B.
6. novembra, sobota: ob 16. uri pop. Skopuh. Dijaška predstava. Znižane cene. — Izven.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

2. novembra, torek: Zaprt.
3. novembra, sredo: Othello. — Red A.
4. novembra, četrtek: Boris Godunov. Gostuje znameniti baritonist Sigmund Zalevski. — Izven.
5. novembra, petek: Brivec Sevilski. Red E.
6. novembra, sobota: Terezina, premijera. Opereta. — Izven.

Slavni svetovnoznani bariton Sigmund Zalevski v Ljubljani. V četrtek, dne 4. novembra gostuje v ljubljanski operi eden najboljših ruskih baritonistov Sigmund Zalevski, ki vživja svetoven sloves. Poznan je v vseh velikih mestih Evrope, stalno pa nastopa kot gost v največjem italijanskem gledališču, v Teatru Scala v Milanu. Tu nastopa navadno pod taktirko najodličnejšega italijanskega dirigenta, ravnatelja Milanske Scale in intimnega prijatelja pok. skladatelja Puccinija, gospoda Oscaninija. Zalevski je edini Boris Godunov, ki nastopa v tej vlogi v tem znamenitem gledališču. Njegove pevske in igralške vrline so naravnost velikanske in Zalevski sam smatra vlogo Borisa kot svojo najboljšo. Kritiki trdijo, da je Zalevski poleg Salajpina najboljši ruski Boris Godunov. V tej vlogi nastopi v četrtek tudi na naši operi. Predstava se vrši izven abonmana in so vstopnice v predprodaji od danes naprej pri dnevnih blagajni.

Gozdič je že zelen. Narodna pesem, primerna za nagrobno. Za moški zbor harmoniziral Josip Pavčič, izdalo in založilo pev-

sko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. niti uspeh de Mera. Clarence je prišel na cilj 6 min. 17.2 sek. pred A. Michelsonom; tretji je bil 40-letni William Kennedy v 2:52.2, torej nov dokaz, da dosežejo tekači na dolge proge višek šele v zrelejši starosti.

»Ljubljanski Zvon«. Izšla je oktobrska številka »Ljubljanskega Zvona«, ki ima sledečo vsebino: 1. Dr. Rajko Nachtigal: Franc Miklošič. — 2. Dr. Fr. Zbašnik: Ivan Cankar v pismih. — D. N. Preobraženski: Nova Rusija. 10. Konstantin Fedin. K. Fedin, vrt. — 4. Tone Seliškar: Zimski vetrovi. — Dr. Franjo Čibej: Funkcijske pesništva. 6. Pastuškin: Spomenik padlim. — 7. Ivan Albrecht: Tih teče reka Drava. — 8. France Bevk: Beg pred senco. (Konec). 9. Dr. Ivan Lah: Jiri Wolke. (Dalje prihodnjič). — 10. Vladimir Levstik: Hilarij Perant. (Dalje prihodnjič). — 11. Miran Jare: Vhod v Trento. — 12. Književna poročila. Slovenska dela: Shakespeare - O. Zupančič: Kar bočete. (Dr. Matej Smalc). — Ivan Albrecht: Prilaskovanje. (Fran Albrecht). — Dr. Klement Jug. (A. Budal). — 13. Kronika. Domači pregled: Drama. (Fran Albrecht.) Pravi naslov dr. Tavčarja spisu »Izza kongresne«. (A. Mikuš). — Inozemski pregled: Marginalije o sv. Frančišku Asiškem. (E. Borko.)

»MLADINA«.

V kratkem izide 1. številka III. letnika »Mladine« s sledečo vsebino: Bratko Kreft: Uvod. Anton Ocvirk: Večer o vernih dušah. Radivoj Rehar: Čemu vprašuješ, blede moj poet? Alfonz Gspan: Od veje smo odkrhnjen list. Džima: Epigrami. † Srečko Kosovel: Kaj je kulturno gibanje. † Srečko Kosovel: Prešeren. Bratko Kreft: Predsmrtni dnevnik avstrijskega pesnika Aleksandra Bloka. Fran Zwitter: Dijaška stanovska organizacija. Dr. Fran Veber: Sokrat. — Zapiski: Avgust Černigoj (Ferdo Delak). Miklošičev spomenik in slov. umetniki (Bratko Kreft). Poslano (Jernej Stanje).

ZBORI.

Mesečna revija za novo zborovno glasbo z glasbeno književno prilogo. Urejuje Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. V deseti pravkar izšli številki letošnjega letnika sta objavljena dva zborova izražatelja skladatelja Vasilija Mirka in sicer šesteroglasni mešani zbor Rokoko ter moški zbor Tolovaji, oba na besedilo pesni- ce Utve (Prunkove). — List je našim pevskim zborom dobrodošel. — 11. številka izide začetkom novembra, 12. pa začetkom decembra z obširno in vsebinsko zanimivo književno prilogo.

Sport.

Svetovni bokserski prvak Tunney, ki ga smatrajo za najpopularnejšega bokserja Amerike, je že moral spoznati, da je naklonjenost ljudstva zelo problematična stvar. Ko je stopil v Madison Square Gardenu v ring, da sprejme mojstrski pas kot vidni znak svetovnega mojstrstva, ga je pozdravil del občinstva z resnim življenjem. To se je pa spreminilo v burne ovacije, čim je stopil v ring eksmojster Dempsey, ki je tudi prejel odlikovanje.

Diener proti Maloneyu. V New Yorku sta se borila Bostonec Jim Maloney in Amerikanez italijanskega pokolenja Arturo de Kuh. Maloney je bil ves čas v premoči in je potolkel velikanskega črnca v 2. rundi knock-out. Znani manager Tex Rickard namerava sedaj prirediti boksmatch med izbornim nemškim bokserjem Dienerjem in Maloneyem.

39-letni maratonski tekač. V newyorškem maratonskem teku je zmagal 39-letni Clarence de Mer v izbornem času 2:38:30.6. Če pomislimo, da je Hannes Kolehmainen 1. 1920 na olimpijadi v Antwerpnu v 2:35:22.8 postavil nov rekord, potem šele moremo prav o-

gospodarstva z velikim številom nepremičnin in še drugih vrednosti. Privatni gospodar gleda, da je zavarovan zoper nevarnost ognja in elementarnih nesreč in tudi zoper nesrečo v hlevu, če obstojajo v njegovem kraju zavarovalnice za živino.

Gospodarstvo.

ZAVAROVANJE DRŽAVNEGA IMETJA PROTI OGNJU.

Država razpolaga v vseh panogah svojega gospodarstva z velikim številom nepremičnin in še drugih vrednosti. Privatni gospodar gleda, da je zavarovan zoper nevarnost ognja in elementarnih nesreč in tudi zoper nesrečo v hlevu, če obstojajo v njegovem kraju zavarovalnice za živino.

Vprašanje nastane, ali naj tudi država zavaruje svoje nepremičnine ter mrtvi in živji inventar?

Kako je drugod? V drugih državah, kolikor je nam znano, se državne zgradbe ne zavarujejo, kar je popolnoma pravilno. Prav ta priporočljivo je, da se privatni gospodar zavaruje, ker utrpí njegovo imetje, ako se pripeti požar, relativno veliko škodo in je previdnost na mestu, ker stoji na tehnični njegova eksistenca, ako mu ogenj uniči njegove nezavarovane nepremičnine.

Ni pa tako z državo. Ako hoče država zavarovati vse svoje nepremičnine, pa recimo samo za polovico prave vrednosti, bo znašala zavarovalnina (premija) težke milijone. In to vsako leto. Erar pa gleda, odnosno njegovi organi morajo gledati in paziti, da se ne pripeti kaka nesreča vsled ognja, ker so oni osebno za to odgovorni. Nesreč vsled ognja v erarnih poslopih je hvala bogu res malo in tako zavarovalne družbe vsled malega nevarnostnega koeficienta upravljajo leto za leto lepe denarčke iz takega zavarovanja. Kjer namreč obstoji! So namreč pri nas upravne grane, kjer se zavaruje in drugje kjer se ne zavaruje.

Po mojem mnenju je to tudi eno vprašanje, ki bi se moralo v finančnem odboru skupščine sprožiti, ter rešiti ali se zavaruje in kako naj se zavaruje erarna lastnina proti ognju. Po mojem mnenju je zavarovanje odveč, odnosno ni ekonomsko, ker se mnogo več plača na zavarovalnici, nego se dobi povprečno povračila za nastalo škodo.

Ekvivalent za zavarovanje bi bil, da se naša gotova vsota, ki naj bo pa manjša kakor bi bile eventualne zavarovalne premije, v državni fond za osiguranje proti požaru. Čez par let bi bil fond tako velik, da bi se moglo z vplačili prenehati; v slučaju da bi nastale škode, bi se tak fond zopet dopolnjeval.

Ta zavarovalni fond, naj bi pa upravljal država hipotekarna banka.

Sicer pa tako veliko gospodarstvo kakor je država, po mojem mišljenju, niti ne potrebuje, da se zavaruje ali da vzdržava poseben zavarovalni fond za slučaj požarne nesreče.

Gospod finančni minister ima tu priliko, kjer bi se dalo nekaj prihraniti; država bi se pa rešila vprašanja, katero zavarovalno družbo naj favorizira in katere ne.

A.

NOV TELEFONSKI CENIK ZA VSO DRŽAVO.

Ministrstvo pošte in telegrafa je odredilo, da se zmanjšajo s 15. decembrom 1926 poštna takse za instaliranje itd. telefona. Predlog za

izpremembo člena 11. pravilnika o telefonski službi in notranjem prometu je že izdelan. Predlog razlikuje 6 kategorij.

V prvo kategorijo spadajo denarni zavodi, razven zadrug, bari, bioskopi, trgovsko-industrijske družbe, oziroma podjetja z temeljnim kapitalom najmanj 1 milijon dinarjev, mlini, tovarne, rudniki itd. Delavnice z več kot 50 delavci, veletrgovine, orfeji, hoteli, kavarne in restavracije prvega razreda. Ta kategorija bo plačevala na leto 3800 dinarjev takse, v krajih z več kot 400 abonentov, tromesečno pa 950 dinarjev; v krajih s 50—400 abonentov letno 2800 dinarjev, četrletno 700 dinarjev, v krajih izpod 50 abonentov 1600 dinarjev letno, četrletno 400 dinarjev.

V drugo kategorijo spadajo slaščičarne, bufeji, agenture za uvoz in izvoz, pisarne oz. delavnice, privatna gledališča, carinski posredniki, drogerije, trgovine na drobno, borzni senzali, veleposredstva, hoteli, kavarne in restavracije drugega razreda. Ti plačajo: v krajih z več kot 400 abonentov 2800 (700) Din; v krajih s 50—400 abonentov 2400 (600) Din; v krajih izpod 50 abonentov 1400 (350) Din.

V tretjo kategorijo spadajo delavnice z manj kot 5 delavci, skladišča v katerih se prodaja na drobno, kartonaže, knjigovodnice, tiskarne, pisarne podjetnikov inženjerjev in arhitektov, javni telefoni nameščeni pri privatnih osebah, skladišča, lekarnice, privatne bolnice, sanatoriji, privatne banke, (kopališča). Ti plačajo: v krajih z nad 400 abonentov 1800 (450) Din; v krajih od 50—400 abonentov 1500 (375) Din; v krajih izpod 50 abonentov 900 (275) Din.

V četrto kategorijo spadajo notarji, advokati in gospodarske pisarne, zdravniki, ki vrše privatno prakso, časopisne redakcije in uprave, pensioni (zavodi) male obrtne in hranilnice, mlini, žage in druga manjša podjetja, ki delajo v manjših krajih (vaseh) na malo, klubi, družbe in podjetja, ki služijo javnim interesom. Ti plačajo: v krajih z nad 400 abonentov 1200 (300) Din; v krajih s 50 do 400 abonentov 900 (225) Din; v krajih izpod 50 abonentov 600 (150) Din.

V peto kategorijo spadajo državne in samoupravne (mestne) oblasti, podjetja in skladišča, šole, gledališča, cerkve, sinagoge, džamije, vakufi, samostani, književna združenja, mali obrtniki, fotografi, dimnikarji, geometri, babice, nabavljalne zadruge, privatne šole, okrožne bolnišnice blagajne oziroma Središnji in okružni uradi za zavarovanje delavcev. Ti plačajo: v krajih z nad 400 abonentov 720 (180) Din; v krajih z 50—400 abonentov 500 (120) Din; v krajih izpod 50 abonentov 300 (75) Din.

V šesto kategorijo spadajo: stanovanja, zdravniki v državni službi, narodni poslanci, novinarji, državni in samoupravni (občinski in mestni) uradniki (aktivni ali umirovljeni), njihova združenja, honorarni zdravniki, poštno brzojavne-telefonske ustanove, prevozniki, pošte v privatnih stanovanjih ali garažah, konjušnice, humana društva in ustanove, ki delajo brez dobička, ognjegasna društva, šolska društva, dijaški penzioni, ljudske kuhinje, vodne zadruge, Rdeči križ, materinska združenja, privatna društva za zaščito dece. Ti plačajo: v krajih nad 400 abonentov 400 (100) Din; v krajih od 50 do 400 abonentov 300 (75) Din; in v krajih izpod 50 abonentov 180 (45) Din.

KASelj IN HRIPAVOST.

Kaselj in hripavost pozna vsakdo.

Kaselj je takozvan reflektoričen pojav. Kak zunanji ali pa tudi notranji dražljaj sluznic dihalnih organov, nosa, goltanca, sapnika, bronhij se dovede potom finih živcev k možganom ter prenese od tam na živce dihalne miškulature. Krčevite kontrakcije te miškulature povzročajo nato gibe in šum kašlja. Naravni smoter tega procesa je več-

Modno pismo.

Kaj mora vedeti dama o zimski modi 1926-27.

Črna barva prihaja zopet do veljave. To velja tako za večerno, kakor tudi za popoldansko toaleto za obiske in družabne prireditve.

Nič ni tako izpremenljivo, ko mali detajli mode. Močno akcentiranje feminine črte na eni in sport na drugi strani sta dovela do paradoksnih kombinacij.

Vijoličice so ovelice sedanje sezije.

Gube večerne toalete morajo biti aranžirane v mehkotni malomarnosti ali pa morajo ležati trdo in klasično. To odvisi od materiala in individualnega okusa.

Draperije morajo biti asimetrične, da naj veljajo za moderne.

»Rouge patounia«, vieux Bardoux in pourpre so pariške zimske barve.

Dernier cri je, da se šminkaj bolj diskretno kot doslej.

Elegantna dama vé, da... je dobil novi pullover z novo »bluzasto« obliko tudi drugo ime ter se imenuje sedaj »Lumber jack«.

...prevalira na ulici ozka ravna silhueta, dočim se nosijo šali, reše, šerpe itd. v salonu.

...se zahtevajo za moderni elegantni plašč široka linija preko ramen in voluminozni rokavi.

...je dragoceni, poslikani, z vezeninami in resami okrašeni svileni robec mičen cachet za velik hrbtati dekolté.

...je za večerne nastope in družabne prireditve maskalina moda svojo vlogo doigrala.

...postanejo moderni napol dolgi, kodrasti lasje.

...je ona sama vedno predmet deloma občudujočega, deloma zavidajočega interesa ter bo žrtvovala vsled tega za svojo lepoto čas in denar.

noma odsiranitev inorodnih stvari (Fremdkörper) s površine dihalnih organov. Da pa se izveje refleks, ni treba nobenih lahko opazljivih vzrokov: čim večkrat so bili živci draženi, tembolj razdražljivi postanejo. Tako pride, da končno ni treba nobenega zunanega dražljaja, ki je povzročal spočetka refleks kašlja ter da se izvejejo navidezno brez vsakega zunanega vzroka zgolj duševno nervoznim potom napadi najtežje vrste. Pri tem gre po večini za takozvan nervozen kašelj, ki se pojavlja v oslabljeni obliki tudi kot pokašljevanje in pohrkavanje in ki izvira pogosto tudi iz neke vrste hripavosti. V najčistejši obliki nastopa ta kašelj, oziroma dražljaj kot kašelj, iz zadrege, kot nagon za pohrkavanje, posebno je prištevati tudi psihično infekcijo. Kdo se ni doživel, da je prišel eden ali drugi v gledališče ali pri koncertu, baš v trenutku, ko bi moral vladati največji mir kašljati, nakar so sledili njegovemu slabemu vzgledu številni drugi. Če pa so podani vrhu tega celo zunanji pogoji, ki učinkujejo na sluznice dražeče, kot n. pr. slab zrak, posebno dim ali pa prepih, se celo oni, ki bi se rad zdržali, pogosto ne more premagati. Za premaganje te vrste dražljajev je najboljšo sredstvo samodisciplina. Večinoma pa povzroča kašelj in njegovega predhodnika, hripavost vnetje

sluznic gorenjega dela dihalnih organov. V splošnem igra pri tem eno od glavnih vlog izprememba temperature v vsaki obliki, posebno pa prepih. Seveda pride pri tem zelo v poštev individualna dispozicija: Niso vsi ljudje za izpremembo temperature in prepih enako občutljivi. Zelo občutljiva oseba se lahko prehladi v vsakem letnem času.

V drugi vrsti so omeniti kemične izpremembe in primese zraka. Vsako onečiščenje zraka potom prahu ali plinov, takozvani slabi zrak prenapolnjen ali ne dobro ventiliranih prostorov zamore izzvati kašljanje. Kdor ima vsled svojega poklica v takih lokalitah mnogo opraviti, trpi na kroničnem kašlju v goltancu. Govorniki, pevci, igralci, ljudje, ki morajo svoj glas napenjati ter se morajo udeleževati v lakem zraku, trpe, če niso utrjeni, prav posebno na kašlju.

Tudi vpliva kadenja ni podcenjevati. Kronični katar kadilcev je splošno znan, toda kadilci obdrže rjasi katar, kot pa bi pustili pušenje vsled česar se ta katar ne da ozdraviti. Vsekakor pa lahko postane to zelo tako intenzivno, da ne preostane drugega kot začasna abstinencia.

Dočim so te vrste kašlja in njega vzrokov sicer neprijetne, vendar pa primeroma nedolžne, pa sta dostikrat kašelj in hripavost simptoma nevarnega obolenja. Vsaka bole-

zen, ki nastane vsled prehlajenja gorenjih in spodnjih dihal, reberne in prsne mreže, povzroča navadno tudi kašelj. Da, čisto je mučen kašelj prvi previdni simptom bolezni. V takih slučajih mora ugotoviti zdravniška diagnoza natančni temeljni vzrok ter oboleli organ in ga zdraviti. Ne pa mogoče pobijati samo simptom kašlja ter s tem zakrivati pravo bolezen. Razven akutnih boleznih prehlajenja je še več drugih bolezni s kroničnim potekom, ki se pojavljajo s početka pogosto v trdovratnem kašlju in hripavosti. Sem spadajo zlasti bolezni, ki so omejene na vnetje krlja, lokalnih boleznih muskulature krlja, njegove sluznice in glasilke. Samo natančna zdravniška preiskava zamore ugotoviti, če gre pri tem za nedolžen katar ali pa za ognjiste tuberkuloze, oziroma rak. Hripavost pa ima lahko tudi vzrok v atrofiji muskulature krlja in glasilk. Tudi tu je merodajna za ozdravljenje natančna zdravniška diagnoza in ugotovitev vzroka kašlja, ki ima lahko svoj sedež tudi v živčevju. Ena od najbolj pogostih pljučnih bolezni, tuberkuloza, se pojavlja včasih v začetnem štadiju v obliki pokašljevanja. Ravno pri tej bolezni je treba prav natančne zdravniške preiskave, da se ugotovi tuberkuloza takrat, ko je še ozdravljiva.

Kašelj in hripavost sta torej lahko popol-

noma nedolžen pojav, toda prav tako lahko znak resnega obolenja. Zato je priporočati, da se obrne bolnik v vsakem slučaju trdovratnega kašlja na zdravnika, da ugotovi vzrok.

Nervozni kašelj je treba torej pobijati s samodisciplino. Energija zaleže dostikrat več, kot vsaka medicina dasi je za kašelj cel legijon medicini, ki jih priporoča drug drugemu. Vroča voda, v kateri je raztopljena sol, pravi čaj itd, lahko pomagajo začasno, vsekakor pa uporaba teh sredstev ne škoduje. Pač pa škodujejo pogosto medicini zoper kašelj.

Kašelj in hripavost, ki bazirata na gotovem lokalnem obolenju je treba pobijati na ta način, da se pobija temeljna bolezen. S temeljno boleznijo izgine tudi neprijetni simptom.

Najnaravnejša preventivna sredstva so: da varujemo, vadimo in utrjujemo organe v vratu čim bolj mogoče ter da se izogibamo škodljivim vplivom, predvsem ne smemo pretirano pušiti. Vsak, ki mora svoj glas posebno napenjati, mora na govorilne in dihalne organe posebno paziti. Da se polaga pri izobrazbi za take poklice v novjšem času tolika važnost na govorilno in dihalno tehniko, je po tem, kar smo povedali, samo po sebi umevno.

Rudyard Kipling:

Knjiga o džungli.

»Ej,« je dejal Buldeo, »vaški poglavar bo poročal, da sta Messua in njen mož umrli za kačjim pikom. Stvar je popolnoma dogovorjena in urejena, treba je samo še ubiti volčjega otroka.« Ali niso nikjer videli kako tako bitje?

Oglarji so se oprezno ozirali okrog sebe in zahvaljevali nebo, da ga niso. Niso pa dvomili, da ga bo tako srečen možak kot je Buldeo gotovo našel, če ga bo sploh kdo. Solnce se je že nagibalo proti zatonu in tako jim je prišlo na misel, da bi odšli proti Buldeovi vasi in si ogledali čarovnika. Buldeo jim je odgovoril, dasi je njegova dolžnost, da ubije volčjega otroka, da vseeno ne more pustiti, da bi cela družba neoboroženih ljudi brez njegovega spremstva hodila po džungli, ko bi se jim lahko vsak hip prikazal volčji črt. Zaradi tega jih hoče spremljati, če pa se spotoma prikaže otrok čarovnikov, bo potem jim pokaže, kaj zna najboljši seeoneški lovec v takih primerih. Povedal jim je tudi, da mu je brahmin dal čar zoper tisto bitje, kateri ga dela popolnoma varnega.

»Kaj pravi? Kaj pravi?« so volkovi popraševali vsak hip. Mowgli jim je tolmačil lovčev govorjenje, dokler ni prišel do tja, kjer je govoril o čarovnikih; Mowgli tega ni popolnoma razumel in jim je dejal,

81

da sta mož in žena, ki sta bila tako dobra do njega, sedaj v pasti.

»Ali love ljudje druge ljudi v past?« je vprašal Sivi brat.

»Tako pravi. Ne razumem vsega govorjenja. Vsi skupaj so blazni. Kaj imata Messua in njen mož opraviti z menoj, da bi ju zaradi tega dajali v past? In kaj pomeni vse to govorjenje o rdeči cvetlici? Moram si ogledati celo reč. Toliko gotovo, da jima ne store nič, dokler se Buldeo ne vrne, najsi imajo še take namene. In tako — — Mowgli je marljivo razmišljal in se pri tem igral s prsti okoli ročaja svojega noža, Buldeo pa je korajžno odšel proti vasi, oglarji pa drug za drugim za njim.

Jaz grem z vso naglico nazaj k človeškemu krdehu,« je naposled dejal Mowgli.

»Pa ti-le?« je vprašal Sivi brat in se lačno oziral za rjavimi hrbtimi odhajajočimi oglarji.

»S petjem jih naženite domov,« se je zarežal Mowgli; »ne želim pa, da bi prišli do vaških vrat, dokler se ne stemni. Ali jih morete zadržati?«

Sivi brat je zaničljivo pokazal bele zobe. »V krogu jih lahko ženemo kakor privezane koze — če kaj poznam človeka.«

»Tega ravno ne potrebujem. Zapijte jim malo, da jim ne bo tako samotno na poti, in pesem naj ne bo ravno najprijetnejša, Sivi brat. Pojdi z njimi, Bagheera, in jim pomagaj pri petju. Ko se znoči, se snidejo pri vasi — Sivi brat pozna tisti kraj.«

»Zasledovati za človeškega mladiča ni lahek lov. Kdaj pa bom spal?« je dejal Bagheera in zazeval, dasi so oči pričale, da mu je zabava prav vseč. »Jaz naj pojem golim ljudem. Vendar poskusimo!«

Povesil je glavo, da bi se glas lažje razlegel, in je dolgo, zategnjeno zavpil: »Dober lov!« — polnočni klic popoldne, ki je bil za začetek prav strašen. Mowgli je poslušal, kako se je razlegel in odjekal, se dvigal in padal in izgubil v nekem eviljenju in se je smejal sam pri sebi, ko je hitel skozi džunglo. Videl je oglarje, ki so se stisnili skupaj. Stara Budeova puška se je majala kakor bananin list na vse strani hkratu. Tedaj se je Sivi brat oglašil s svojim »Yalahi! Yalahi!« — klicem za pogon jelenov, kadar žene krdele Nilghai, veliko, belo košuto pred seboj. Bil je sluhati, kakor da bi bil prihajal prav od konca sveta, vedno bliže in bliže, dokler se ni končal s kratkim vikom. Ostali trije so odgovorili s takimi glasovi, da bi bil celo Mowgli prisegel, da je celo krdele vpilo na vse grlo. Tedajci pa so vsi naenkrat zapeli prekrasno Jutranjo pesem v džungli z vsemi napevi, ki jih pozna volk z dobrim grlom.

Možakov se je lotil silen strah. Oglarji so urno splezali na drevje, Buldeo pa je pričel ponavljati zagovore in čare. Volkovi pa so plegli in zaspali; kakor vsak drugi, ki živi od svojega dela, so bili tudi oni praktične narave, ni nikdo ne more dobro vršiti dela brez spanja.

(Dalje. prb.)

MOŽEM DELA!

Za nogo neprikladni čevlji omejujejo Vašo sposobnost, preprečujejo uspeh pri delu in škodijo Vašemu zdravju.

Naš model 3967

od la Boxa na rom šivani, črni ali rumeni

dinarjev

269.—

zadošča vsem zahtevam, uresničuje naše napore, da Vam moremo postreči. Kdor more za sedaj nabaviti samo en par čevljev, naj izbere samo ta model.

Rata

Izdajatelj: Aleksander Železnikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovarja: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.

Blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najboljša, najcenejša
kolesa in šivalni stroj
so edino

Petelinčevi

znamke

Gritzner, Adler, Phönix

za dom, obrt in industrijo. Pouk brez plač, ugodni plačilni pogoji. Tudi na obroke. Večletna garancija.

Josip Petelinc, Ljubljana

Od dobrega najboljši je švicarski pletilni stroj **DUBIED**

Advokat dr. Albin Smole

naznanja, da je svojo odvetniško pisarno iz dosedanjih prostorov v sodni ulici št. 9 preselil v Dalmatinovo ulico št. 5 prtljaje na levo.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano Din 1.—.

Kontoristinja

z večletno pisarniško prakso išče mesta pri kakem večjem podjetju. Gre tudi nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Marljiva«.

500 Din

nam tistemu, ki mi prekrbi službo kot sluga. — Naslov pove uprava lista.

Odda se

lepa, zračna meblovana soba gospodu ali gospodični. Naslov pove uprava lista.

Hotelski sluga

s prakso in letnimi spricčevali se sprejme. — Ponudbe na hotel »Slone«, Ljubljana.

Sprejme se

dva gospoda na hrano in stanovanje. Naslov pove uprava lista.

Gostilno

prometno prevzamem v decembru v najem ali na račun. — Ponudbe pod »Gostilnac« na uprav. lista.

Gospod

trgovsko naobražen, zanesljiv, kateri ima večletno pisarniško prakso išče primerne mesto najraje v Ljubljani. Službo lahko nastopi takoj. Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Zanesljive«.

DRVA - ČEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 56.

Krepkega

učenca

poštenih staršev sprejme takoj trgovina z mešanin blagom Stanko Lenarčič. Nova vas pri Rakcu.

Stekleno

strebno opeko imajo stalno v zalogi Zdravne opekarne d. č. v Ljubljani.

Širite »Nar. Dnevnik«.